

Països Catalans

«Perquè els joves percebin la rellevància de la llengua catalana cal que aquesta es mostri quotidianament útil i efectiva a tots els nivells»

Alertats, però no deprimits. Aquestes setmanes de tardor hem conegut una seqüència de dades alarmants sobre la precària situació social del català, especialment entre el jovent. El sistema d'ensenyament, l'audiovisual i les xarxes socials han aparegut com escenaris principals d'un retrocés ben perceptible. Aïat per la sistemàtica demagògia de l'espanyolisme i els seus peons en el front lingüístic, en connexió amb unes sentències judicials supremacistes i arrenclerades amb les concepcions lingüístiques del franquisme. Per acabar-ho d'adobar, la negociació de la nova llei audiovisual topa amb la versió cosmopolita d'aquelles concepcions, esgrimides per sectors del PSOE com a "raons de mercat" i d'oportunitat industrial (atraure plataformes globals a Madrid per constituir-hi un *hub* del sector i gestionar des d'allà l'immens mercat de llengua castellana).

El retrocés en l'ús del català entre la població jove obeeix a molts factors. Alguns de caràcter directament demogràfic, altres vinculats a la injustificable descapitalització de la CCMA i la seva programació infantil els últims 10 anys, altres a la deixadesa generalitzada entre responsables governamentals i les formacions del Parlament de Catalunya a l'hora d'aprovar un nou mandat marc del sector audiovisual. El mandat aprovat el febrer del 2010 caducava el 2016. Érem ja en plena revolució digital i segurament s'hauria hagut de modificar abans. Però no hi va haver cap actualització del mandat fins a finals de desembre del 2020. Síntoma evident de la manca d'orientació i d'iniciativa política davant d'un cicle de canvis tan decisiu. Així, que els organismes públics de l'àmbit tinguessin -i tinguin encara- els càrrecs caducats és una expressió més de la mateixa deixadesa i falta de criteri polític. Tot això és el que sembla que ara, amb el nou Govern, estem a punt d'esmenar si no s'esquerden els consensos.

Mentrestant, el ministre Iceta -que coneix bé la situació catalana- i el PSOE han de tenir ben present que, d'ençà del 1978, el principal problema de la llengua i la cultura catalanes ---el que marca la diferència respecte a les llengües i cultures europees d'una dimensió similar--- és que la llengua i la cultura catalanes no disposen d'un estat que es faci càrrec de la seva defensa i dinamització. Avui per avui, l'únic estat en condicions d'assumir les funcions d'estatalitat a favor de la llengua i la cultura catalanes, o bé de renunciar-hi i transferir-les sense restriccions a les institucions catalanes, no fa ni una cosa ni l'altra. Ben al contrari, utilitza tots els seus recursos per mantenir fragmentat l'espai del català i obstaculitzar el seu desenvolupament.

Diuen que la voluntat mou muntanyes. Si el ministre Iceta i el PSOE es proposessin ser conseqüentment respectuosos amb la diversitat i la pluralitat cultural i lingüística ho tindrien relativament fàcil. Facilitarien la reordenació de l'espectre radioelèctric perquè l'espai del català disposés d'emissions en mitjans convencionals que l'abastessin sencer. Traslladarien immediatament a les autoritats europees la demanda de reconeixement d'oficialitat de la llengua catalana. Trobarien la majoria per modificar els reglaments del Congrés i del Senat, facilitant el lliure ús de les ?altres? llengües. O, per descomptat, equilibrarien la protecció a les diverses llengües de l'Estat en la llei de l'audiovisual a debat, i en la resta d'obligacions i regulacions en matèria de llengua.

Perquè els joves percebin la rellevància de la llengua catalana cal que aquesta es mostri quotidianament útil i efectiva a tots els nivells i en tots els escenaris. Ara mateix, l'audiovisual i les xarxes socials són un factor fonamental en la construcció d'hàbits lingüístics, però no és pas l'únic.

Paradoxalment, la conjuntura sembla especialment favorable perquè els governs dels tres territoris principals del domini lingüístic i cultural treballin coordinadament. Les sovintejades trobades entre la presidenta Armengol i els presidents Puig i Aragonès fan pensar que es pot fer

un pas endavant decisiu. Les situacions són diferents, però cada territori anant pel seu compte ho té molt complicat. En qualsevol cas, segur que junts aglutinem més massa crítica, més teixit industrial, més talent, més capacitat de projectar-nos.

A banda de les grans capitals, el mercat urbà dels Països Catalans s'articula entorn d'unes 150 poblacions de més de 20.000 habitants, la majoria de les quals disposa de tots els equipaments bàsics per acollir espectacles i manifestacions culturals. Dinamitzar aquesta xarxa i incorporar-hi els joves és una tasca possible i necessària. Crear les condicions més favorables perquè els intercanvis s'hi puguin generalitzar, també.

Els canvis en l'ecosistema de comunicació i cultura demanen respostes polítiques decidides. Constituïm un espai cultural significatiu en el context europeu. De més de 14 milions i mig de persones, encara que la delimitació del mercat cultural potencial -coneixement de l'idioma- se situaria a prop dels 10 milions. A manca d'una burgesia nacional compromesa a impulsar-lo, la vitalització de l'espai dependrà en bona part de la concertació entre els governs, i entre aquests i la resta d'administracions. Aquesta és la primera condició necessària. La segona, que la política cultural de l'Estat abandoni les inèrcies heretades i passi de l'obstaculització o la facilitació; de veure la cultura catalana com un problema crònic a liquidar, a contemplar-la com un actiu que, malgrat la calculada persecució i l'abandonament soferts, constitueix un conjunt llengua-cultura complet i perfectament homologable.

Deia Fuster que "en el fons, la llengua, més que unir-nos, tradueix la nostra unitat prèvia: el fet de ser una mateixa societat". Per això insistim, ministre Iceta, a reclamar un gir en l'actitud del PSOE, mentre treballem per disposar d'una Constitució pròpia, que reconegui la nostra condició nacional i materialitzi les aspiracions de sobirania que en deriven.